

Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne:
Danmark og Europa investerer i landdistrikterne

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske Landbrugsfond
for Udvikling af Landdistrikterne

LDP 2020

Se Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne

BÆREDYGTIGE VILDMOSEKARTOFLER

MARKEDSUNDERSØGELSE

Projektet har omfattet en markedsundersøgelse, for at afdække den afsætningsmæssige betydning af Vildmosekartofflernes miljømæssige bæredygtighed.

FLEMMING PEDERSEN,
SMAGEN NORDJYLLAND

"Forbrugerne vil have lokale danske produkter, og detailhandlen lytter. Heldigvis!

Tilliden til danske fødevarer er meget stor, også når det kommer til miljømæssige forhold."

FORMAND LEIF LARSEN, VILDMOSEPORTEN

"På Vildmoseporten formidler vi både mosens, naturens og landbrugets historie og dermed også kartoffelavlens historie, og derfor har det været spændende at følge med i projektet, som jo kan være med til at sikre kartoffelavlens fremtid."

AARHUS UNIVERSITET

LandboNord

Kiba Consult ApS

Vildmoseavlerlauget

Smagen
NORDJYLLAND

Store Vildmose i Nordjylland består af både fredede og opdyrkede arealer. Den vigtigste afgrøde er vildmosekartofler, kendt for sin fine skræl, hvilket netop opnås ved dyrkning i Vildmosens tørvejord.

Når tørvejorden dyrkes, nedbrydes tørvelaget, og således fjernes produktionsgrundlaget. Der er derfor i Store Vildmose fokus på at sikre og forbedre produktionsformen.

Kartoffelavlerne i Store Vildmose har sammen med Smagen Nordjylland, Aarhus Universitet og rådgivere fra LandboNord og SEGES gennemført projektet "Bæredygtige Vildmosekartofler".

Formålet med projektet har været at finde og udvikle metoder, så Vildmosekartofler fremover kan dyrkes så både nedbrydning af tørvejorden og en negativ effekt på det omgivende miljø vil være mindst mulig. Projektet her herunder også søgt at afdække størrelsesordenen af den nuværende nedbrydning og klimaeffekt.

Projektet har været et godt eksempel på et samarbejde med god dialog mellem avlere, rådgivere og forskere. Projektet har kombineret og således udnyttet international forskning og praktisk viden.

AFDELINGSCHEF
JENS ELBÆK, SEGES

"Al udvikling sker i periferien, og chancen for at et projekt flytter noget er stor, når forskere og rådgivere kommer ud af deres kontorer og åbent møder landmænd med ideer og mod til at afprøve dem."

REGION NORDJYLLAND

PROJEKTETS FORSØG, UNDERSØGELSER OG RESULTATERNE HERAF

Projektet har omfattet en række mindre demonstrationsforsøg, hvor der bl.a. er udtaget volumenfaste boreprøver til analyse af tørvens kulstofindhold; ligesom der i klimakamre er foretaget målinger af de drivhusgasser, der frigives i mosen. Resultaterne heraf støtter tidligere undersøgelser, hvor afgrødevalget ikke ser ud til at være afgørende for udslippet af CO₂ fra de drænedes jorder.

Når mosen synker skyldes det en kombination af fysiske og biologiske faktorer. Det fysiske svind skyldes faktorer som mekanisk sætning og komprimering af tørven. Det biologiske svind skyldes mineralisering (afbrænding) af tørven, der kan måles som CO₂ emission.

Inspireret af en studietur til Finland, hvor 20-35 % af landets areal er tørvejorde, og hvor en del landbrug anvender styret dræning, blev der etableret et forsøgsareal i Vildmosen, hvor en afvandingsgrøft blev blokeret.

LEKTOR LARS ELSGAARD, AU

"Umiddelbart viser vores måleresultater, at CO₂ udslippet til luften stort set er det samme for de dyrkede arealer i Vildmosen, nemlig hvad der svarer til 0,6 til 1,0 cm pr. år – uanset, om der er korn, kartofler eller permanent græs. Selvom der kun er målt et enkelt år er resultaterne i god overensstemmelse med tidligere undersøgelser af CO₂ emission fra den dyrkede tørvejord i Store Vildmose".

KONSULENT

KRISTOFFER PIIL, SEGES

"Projektet har vist at vandstanden i markerne kan hæves med styret dræning, og det kan måske være et effektivt virkemiddel til at reducere afbrændingen af tørven. Vi er dog nødt til at undersøge det nærmere for at kunne anslå størrelsen af den klimavinst, der kan opnås.

HJÆLPEAFGRØDER

Projektet har omfattet et forsøg med dyrkning af en lang række forskellige afgrøder, der så efterfølgende er nedmuldet for at afdække, om det vil være muligt på denne måde at tilføre nyt organisk materiale.

Der er efterfølgende dyrket kartofler på forsøgsarealet, for at få en indikation af, om man vil kunne tilføre nyt organisk materiale, uden at skulle gå på kompromis med Vildmosekartoflens høje kvalitetskrav. Det pointeres, at det ikke ud fra et demonstrationsforsøg er muligt at konkludere noget endeligt om effekten.

PLANTEAVLSKONSULENT
CHRISTIAN S. CHRISTENSEN,
LANDBONORD

"Gennem projektet har vi haft mulighed for at afprøve mange utraditionelle afgrøder på et lille areal, hvilket har givet os ny viden om, hvad der bedst kan gro i tørvejorden. Bortset fra hamp og majs har biomasseproduktionen været ringe. Og vi har da fået bekræftet, at bredbladede efterafgrøder ikke duer i Vildmosen".

KONSULENT

KRISTOFFER PIIL, SEGES

"Vores forsøg i projektet, sammenholdt med eksisterende viden på området, indikerer, at effekten af afbrændingen af tørven maksimalt kan reduceres med 10 - 20 % ved nedmuldning af hjælpeafgrøder".

LANDSKONSULENT
LARS BØDKER, SEGES

"Demonstrationsforsøget viser ingen tegn på hverken positiv eller negativ effekt af nedmuldet organisk materiale fra de meget forskellige typer af forfrugt (hjelpeafgrøder)".

